

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Melakhim]

[Sefer Melakhim]

Shelomoh ben Yitshak

5565 [1804/1805]

׳T

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9667)

אויסראטטונג אונד פֿערטילונג פֿאַם
 ערדבאָרען הינוועג ,
 יד (א) אום היוע צייט ערקראַנקטע
 אביה , דער זאָהן ירבעם'ס .
 (ב) דאָ זאָנטע ירבעם צו זיינער
 געמאַלין : ליבע ! פֿערשטעללע דיד ,
 דאָמיט נימאָנד מערקע , דאָס רואַ מינינע
 פֿרוואַ זייעסט , אונד רייזע נאָך שילה ;
 זיה ! דאָרט וואָהנט דער פֿראַפֿעט אחיהו ,
 דער מיר דיא רעגירונג איבער דיזעס
 פֿאָלק פֿאַרהער פֿערקינדעטע .
 (ג) ניס צעהן בראָדע מיט , אייניגע
 קוכען אונד איינען קרוג מיט האָניג ,
 ברינגע איהם דיזעס , אונד ער ווירד
 דיר זאָגען ; וויא עס מיט דעם קנאָכען
 געהט . (ד) ירבעם'ס פֿרוואַ טהאַט
 עס , מאַכטע זיך אויף , רייזטע נאָך
 שילה אונד גינג אין אחיה'ס רהוי .
 (אחיהו קאָנטע צוואַר ניכט מעהר
 זעהען , דען זיינע אויגען וואָדען שטאַרר
 פֿאַר האָהעם אַלטער ; (ה) אַבער
 דער עוויגע האַטטע איהם שאַן געזאָגט :
 זיהע ; ירבעם'ס פֿרוואַ ווירד קאָממען ,
 דיד וועגען איהרעם קראַנקען זאָהנס צו
 בעפֿראַגען , זאָ אונד זאָ אַנטוואַרטע
 איהר . אַלס זיאַ נון רייניג גינג ,
 גאַב זיאַ זיך פֿיר איינע אַנדערע אויס ,
 (ו) אַלליין אחיהו ריף איהר צו , זאָ
 באלד

וְלִהְיֶה כְּחֵד וּלְהִשְׁמִיד מֵעַל פְּנֵי
 הָאָרֶץ :
 יד (א) בַּעַת הַהִיא חָלָה אֲבִיהַ
 בְּיָרֵבְעָם : (ב) וַיֹּאמֶר
 יִרְבֵּעַם לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי נָא
 וְהִשְׁתַּנִּית וְלֹא יָדְעוּ בִּי אֶתִי
 אִשָּׁה יִרְבֵּעַם וְהִרְכַּת שְׁלֵה הִנֵּה
 שָׁם אֲחִיהַ הַנָּבִיא הוּא אֲדַבֵּר עֲלֵי
 לְמֶלֶךְ עַל־הָעַם הַזֶּה : (ג) וּלְקַחְתָּ
 בִּידְךָ עֶשְׂרֵה לֶחֶם וּנְקֻדִים
 וּבְקִבְקִב דָּבָשׁ וּבָאת אֵלָיו הוּא
 יִגִּיד לְךָ מִה־יְהִיָּה לְפַעַר :
 (ד) וַתַּעַשׂ בֵּן אִשָּׁה יִרְבֵּעַם
 וַתְּקַם וַתִּלְךְ שְׁלֵה וַתִּבֵּא בֵּית
 אֲחִיהַ וְאֲחִיהַ לֹא יָכַל לְרֹאוֹת
 בִּי קָמוּ עֵינָיו מִשִּׁיבּוֹ : (ה) וַיְהִיָּה
 אָמַר אֶל־אֲחִיהַ הִנֵּה אִשָּׁה
 יִרְבֵּעַם בָּאָה לְדַרְשׁ דָּבָר מֵעִמָּךְ
 אֶל־בְּנֵהָ כִּי חָלָה הוּא כְּזֶה וְכֹזֶה
 תְּדַבֵּר אֵלָיָה וַיְהִי כַּכָּאָה וְהִיא

מִתְנַפְרָה : (ו) וַיְהִי כַשְׁמַע אַחִיהוּ

רש"י

באור

יד (ג) ונקודים • מין קליות
 מייבשין צתנור ועושין אותן קמח
 לעסות וזונו מאכל שקורין לו שתיתא
 בלשון גמ' : (ה) וסיח מתכרה •
 כאלו
 תות קשה , וכמוהו

יד (ב) ולא ידעו , אנשי יהודה , כי את
 אשת מלך ישראל , כי שילה ברחק
 יהודה היתה . (ג) ונקודים , וכסנין .
 [הערתגס הכשדי] . וכן מתורגם , אשכנזית .
 ובאח , בואי אליו ומכתתך בידך , להביא
 תשובה לאיש החלבים , כאשר היה המנהג
 בימים ההם . (ו) קשה ,

אֶתְהוּ אֶת־קוֹל רִגְלֶיהָ בְּאֶרֶץ
 בְּפֶתַח וַיֹּאמֶר בְּאִי אִשָּׁת יִרְבֵּעַם
 לָמָּה זֶה אַתְּ מַתְנַפְרָה וְאַנְכִי
 שְׁלוֹחַ אֵלֶיךָ קָשָׁה : (ז) לְכִי
 אֲמַרְי לְיִרְבֵּעַם כֹּה־אָמַר יְהוָה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר הִרְמַתִּיךָ
 מִתּוֹךְ הָעָם וְאַתָּנָה נְגִיד עַל עַמִּי
 יִשְׂרָאֵל : (ח) וַיֶּאֱקָרַע אֶת־
 הַמַּמְלָכָה מִבֵּית דָּוִד וְאַתָּנָה לְךָ
 וְלֹא־הָיִית פְּעֻבְדֵי דָוִד אֲשֶׁר
 שָׁמַר מִצֻּוֹתַי וְאֲשֶׁר הִלֵּךְ אַחֲרַי
 בְּכָל־לְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת רַק הַיֵּשֶׁר
 בְּעֵינָי : (ט) וַתִּרְעַע לַעֲשׂוֹת מְכַל
 אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ וְהִלֵּךְ וַתַּעֲשֶׂה
 לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם וּמִסְכּוֹת
 לְהַכְעִיסַנִי וְאֵתִי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרַי
 גִּידָה : (י) לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא רָעָה
 אֶל־בֵּית יִרְבֵּעַם וְהִכְרַתִּי
 לְיִרְבֵּעַם מִשְׁהַזֵּן בְּקִיר עֲצוֹר
 וְעֹזֹב בְּיִשְׂרָאֵל וּבְעַרְתִּי אַחֲרַי

באלה ער זיא צור טהירע העראיין געהען
 הערטע : קאם העראיין , ירבעם'ס
 פרווא ! וואצו דיוע פערשטעללונג?
 איך האבע איינע הארטע באטשאפט אן
 דיך . (ז) געה' , זאג דעם ירבעם
 זא שפריכט דער עוינע , גאטט
 ישראל'ס : איך צאג דיך אויס דעם
 פאלקע דערפאר , זעצטע דיך צום
 רעגענטען איבער מיין פאלק ישראל ,
 (ח) ענטריס דעם הויזע דוד'ס דאן
 רייך , אונד גאבעס דיר ; דוא אבער
 אהמסט ניכט נור מיינעם קנעכט דוד
 ניכט נאך , דער מיינע בעפעהלע בע-
 פאלגטע , מיר פאן גאנצעם הערצען
 נאכוואנדעלטע , אונד נור דאן טהאט ,
 וואס מיר געפעללט ; (ט) זאנדערן
 דוא פערפעהרסט נאך שלימער אלס
 אללע , דיא פאר דיר לעבטען , דען
 דוא מאכסט דיר , מיך צו ערצירנען
 פרעמדע געטטער אונד גענאססע
 בילדער , אונד ווירפסט מיך דזינטער
 דיינען ריקען : (י) דרום ווילל איך
 איבער ירבעם'ס הויז אונגליק ברינגען ,
 אונד איהם אללעס פערניכטען , ניכט
 איין הונד , ניכט וואס ער פערשלאססען
 אונד בעפעסטטיגט אין ישראל האט ,
 זאלל פערשאנט בלייבען , יא , איך
 ווערדע הינטער ירבעם'ס הויזע דער-
 אויספעגען

בית

באור

וכוהו ומאכלו כריאה [מבקוק א' ט"ז] שה
 כריאה . [הרד"ק] . (ט) ואותי השלכת
 אחרי גוד , ופולחני ארסיקתא מקביל עיניך .
 [הארמי] . (י) משחין בקיר , אמרו
 פותיניו זכרונם לברכה אפילו הכלב שדרכ
 להשתין בקיר , וכאמר זה על דרך ההפלה
 [מדברי הר"ק] . עצור ועזוב , עיין בבבליא
 רמב"ן זכ"ל בשירת האזינו . הגלל , היס
 טאה

רשי

כאלו חונה זאת : (ז) שלוח איך .
 מלת הקב"ה בשליחות קשה :
 (י) נוטהין בקיר . ידע מדע תירגס
 יונתן משית בקורות לבו :
 עזור ועזוב . עזור שיש לו מחזיק יד
 כמו זה יעזור בעמי (שמואל א' ט'
 ו"ז)

אויספעגען , וויא מאן קאטה אויס-
פעגט , בים ניכטט מעהר דאפאן איבריג
אויס . (יא) ווער פאן ירבעם'ס פא-
טיליע אין דער שטאדט שטירבט , דען
ווערדען דיא הונדע פֿרעססען , אונד
ווער אויף דעם פֿעלדע אומקעמט ,
דען ווערדען דיא פֿעגעל דעם היממעלס
פֿערצעהרען ! דיס שפראך דער עוויגע .
(יב) דוא אכער מאכע דך אויף ,
אונד ריווע נאך הויז , זא וויא דוא אין
דיא שטאדט טריטסט , שטירבט דער
קנאכע . (יג) גאנץ ישראל ווירד בייא
זיינעם בעגרעכנים איינע טרויער אנה
שטעללען ; אונד דיוער איזט פֿאן
ירבעם'ס פֿאמיליע דער איינציגע ,
דער אין איין גראב געלעגט ווירד ,
ווייל ער דער איינציגע אין ירבעם'ס
פֿאמיליע איזט , אן דעם דער
עוויגע גאטט ישראל'ס עטוואן גוטעם
געפונדען האט . (יד) דען דער עוויגע
ווירד איין קעניג איבער ישראל זעען ,
דער פֿאן ירבעם'ס הויז ניכטט איבריג
לאססען ווירד , ווערער וואס יעצט
לעבט , נאך וואס ערסט געכארען ווירד .
(טו) אכער אויך ישראל ווירד דער
עוויגע שלאגען , דאס עס וואנקען ווירד ,
וויא איין ראהר אים וואססער , אונד

בית ירבעם פֿאשר יבער הגלגל
עד תמוז : (יא) המלך לירבעם
בעיר יאכלו הכלבים והמת
בשדה יאכלו עוף השמים פי
יהוה דבר : (יב) ואת קומי לבי
לבייתך בבאה רגליך העירה
ומת הילד : (יג) וספדו לו כל-
ישראל וקברו אתו פיזה לבדו
יבא לירבעם אל קבר יען
נמצאו דבר טוב אל יהוה
אלהי ישראל בבית ירבעם :
(יד) והקים יהוה לו מלך ער-
ישראל אשר יכרית את בית
ירבעם זה היום ומה גם עתה :
(טו) והכה יהוה את ישראל
פֿאשר יגוד הקנה במים ונרש
את ישראל מעל האדמה
הטובה הזאת אשר נתן
לאבותיהם

ווירד עס אויס דעם טרעפליכען באדען , דען

באור

רשי

זואה , מן כגללי טאת האדם [יחזקא י"ב]
[מדכרי רד"ק] . (יד) זה היום ומה גם
עתה , מן דקים וימא דין ואף דאית ליה מוכן
ולכלא . [הכשדי] . (טו) והכה ה' את
ישראל [והניד] וכו' , אשיריה' מבעיסיס ,
לפי שאלת אשיריהם מוכסקת בזקף , שהיא
מפסיק גדול , נראה שאין מלת מכעיסים
מוסבת

י"ז) : ועמוז . שאין לו מחזיק ציד :
כאשר יצצר . המזער את המאכל
צפיו לעשות גלל כך מזער אחריו עד
תומו : (יג) דבר טוב . שצטל משמרתו
שהוסיבו חזיו שומ' שלא יעל' חיס לרגל
וצטל משמרתו ועלה : (יד) אשר
יכרית את בית ירבעם זה היום ומה
גם עתה . הטולדים לו היום ואשר עתידין להולד לו מעתה' כך תירגס
יונתן

לְאֲבוֹתֵיהֶם וְזָרִים מֵעַבְרָה לְנֶהְרֵי
 יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־אֲשֵׁרֵיהֶם
 מִכְעִיסִים אֶת־יְהוָה : (טו) וַיִּהְיוּ
 אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּגִלְלַת חַטָּאוֹת
 יִרְבְּעִים אֲשֶׁר חָטְאוּ וְאֲשֶׁר הִחְמִיץ
 אֶת־יִשְׂרָאֵל : (יז) וַתָּקֶם אִשְׁתּוֹ
 יִרְבְּעִים וַתִּלְקַח וַתִּבְאֵה תְרִצְיָה
 הִיא בָּאָה בְּסִף־הַיָּבִית וַתִּנְעַר
 מִתּוֹ : (יח) וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ וַיִּסְפְּדוּ
 לוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל כַּדְּבַר יְהוָה
 אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֲחִיהוּ
 הַנָּבִיא : (יט) וַיִּתֵּר דְּבַר־יִרְבְּעִים
 אֲשֶׁר גָּלַחַם וְאֲשֶׁר מָלַךְ הַנָּסִים
 כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבַר־הַיָּמִים
 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : (כ) וְהַיָּמִים
 אֲשֶׁר־מָלַךְ יִרְבְּעִים עֶשְׂרִים
 וּשְׁתַּיִם שָׁנָה וַיִּשְׁכַּב עִם־אִבְתּוֹ
 וַיִּמְרָךְ נָדָב בְּנֵוֹ חַחְתָּיו :
 (כא) וַיִּרְחַבְעֵם בֶּן־שְׁלֹמֹה מָלַךְ
 בְּיַהוּדָה בֶּן־אַרְבַּעִים וְאַחַת שָׁנָה
 רַחֲבָעִים בְּמָלְכוֹ וַיִּשְׁבַּע עֲשָׂרָה
 שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם הָעִיר
 אֲשֶׁר־בָּחַר יְהוָה לָשׁוּם אֶת־

דען ער ווינען פֿאַרפֿאַהרען גאב, רייסען,
 אונד יענזוייטס דעס פֿלוססעס צער־
 שטרייען; דאָפֿיר, דאָס זיא האַינען
 אנלעגען, אונד דען עוויגען ערצירנען.
 (טו) ישראל ווירד דאָן יעדעס פֿרויז
 געגעבען זיין; דים זונד דיא פֿאַלגען
 דער זינדען ירבעם'ס, דיא ער בעגינג,
 אונד דאָן פֿאַלק דאָצו פֿערלייטעטע!

(יז) ירבעם'ס פֿרויז מאַכטע זיך נון
 אויף, ריווטע צוריק נאָך תרצה, אונד
 אַלס זיא אָן דיא שוועללע איהרס הויזעס
 קאם, שטאַרב דער קנאַבע.

(יח) פֿאַן בעגרוב איהן, אונד גאַנץ
 ישראל לעגטע זיינעטוועגען טרויער אָן,
 וויאדער עוויגע דורך זיינען קנעכט, דען
 פֿראַפֿעטען אַחיהוּ, געשפֿראַכען
 האַטטע. (יט) דיא איבריגע געשיכטע
 ירבעם'ס, פֿאַן זיינען קריגען וָ וואָהל
 אַלס פֿאַן זיינער רעגירונג, איזט אין

דען יאהרביכערן דער קעניגע ישראל'ס
 אויף געצייכנעט. (כ) צוואַנציג יאהרע
 רעגירטע ירבעם, אונד נאָך דעם ער
 זיך צו זיינען פֿעטערן געלעגט האַטטע,
 קאם זיין זאָהן נדב אָן דיא רעגירונג.

(כא) איבער יהודה רעגירטע רחבעם,
 דער זאָהן שלמה'ס. איין אונד פֿידציג
 יאהר וואָר ער אַלדט, אַלס ער דען
 טהראָן בעשטיג, אונד זיכנצעהן יאהרע
 רעגירטע ער אין דער שטאָדט ירושלים,
 דיא דער עוויגע אויס אַללען שטעדטען
 דעם שטעממע ישראל'ס ערוועהלטע,

ווינען

שמו באור

מוסבת על אשיריהס, רק פֿיכוטו, שני ישראל
 עשו אשיריהס [והיו] מכעיסים אתה'.

וואָך (טו) ויהוּ אַת־יִשְׂרָאֵל, [כִּד אֲוִיבִיז] .

22

רש"י
 יוגתן : (כא) העיר אשר נחר'ה' .
 וואָך (טו) ויהוּ אַת־יִשְׂרָאֵל, [כִּד אֲוִיבִיז] .
 (דע)

זיינען נאמען דאזערלכסט נענגען צו
לאססען . זיינע מוטטער היס נעמה ,
דיא עמוניר . (כב) יהודה אבער
טהאט , וואס דעם עוויגען מיספיל ,
אונד עראייפערטען איהן דורך איהרע
זינדען , דיא זיא בעגינגען , מעהר ,
אלס יע איהרע פארפארען טהאטען .
(כג) אויך זיא בויטען זיך , אויף אללען
האהען היגעלן אונד אונטער יעדעם
שאטטיגען בוים , העהען אונד בילדער-
זיילען , אונד לענטען איבעראלל האיינע
אן . (כד) זא גאר קנאבענשענדער
דולדעטע מאן אים לאנדע , קורץ זיא
אהמטען אללע אבשייליכקייטען דער-
יעניגען פעלקער נאך , דיא דער עוויגע
פאר דען קינדערן ישראלפערטריב ,
(כה) דרום צאג אויך , אים פינפטען
רעגיהרונגסיאהרע דעם קעניגס רחבעם,
שישק , קעניג פאן מצרים , געגען
ידושלים , (כו) אונד פלינדערטעניכט
אלליין דיא שעצע דעם טעמפעלס אונד
קעניגליכען פאללאסטעס זאנדערן נאהם
אויך אללעם איבריגע וועג . דא ער נון
אויך דיא גאלדנען שילדע , דיא שלמה
פערפערטיגען לים , מיטנאהם ,
(כז) זא לים דער קעניג רחבעם אן
דערען שטעללע עהרנע שילדע מאכען ,
אונד איבר גאב זיא דען אבערסטען דער
טראכאנטען

באור

(כג) גם המה , כמו אנשי ישראל . על כל
גבעה גבהה , מוסב על כמות ומכנות . כי
אין לעשות , אשרה תחת עץ רענן . (כד)
קדש , משכב זכור . ותועבות כאלה היו
כהונות בין הגוים סביבות ארץ ישראל , כטודע .
(כה) יסאוס

שמו שם מכל שבטי ישראל
ושם אמו געמה העמנית
(כב) ויעש יהודה הרע בעיני
יהוה ויקנאו אתו מכל אשר עשו
אלתם בחטאתם אשר חטאו
(כג) ויבנו גם המה להם כמות
ומצבות ואשרים על כר וגבעה
גבהה ותחת כל עין רענן
(כד) וגם קדש היה בארץ עשו
ככל הרועבת הגוים אשר
הוריש יהוה מפני בני ישראל
(כה) ויהי בשנה החמישית
למלך רחבעם עלה שישק
מלך מצרים על ירושלים
(כו) ויקח את אצרות בית
יהוה ואת אצרות בית המלך
ואת הכל לקח ויקח את כל
מגני הזהב אשר עשה שלמה
(כז) ויעש המלך רחבעם תחתם
מגני נחשת והפקיד על יד שרי
הרצים

רשי

ואף על פי כן : (כב) ויעש יהודה
הרע . ולא נתנו זס על לבס : ויקנאו .
לשון קניטה : (כג) גם המה . כשאר
השבטים : (כד) קדש . נישוף :
(כה) שישק . מניט במדרש שיר השירי
הוא פרעה נכה ונקרה שישק על שפי
חתנו ועפשו עלה ונקחו : וחת הכל לקח . חת הכסא החניב מן הכל : (כז)

הַרְצִים הַשְּׂמֵרִים פֶּתַח בֵּית
הַמֶּלֶךְ : (כח) וַיְהִי מִדִּי-בֹא
הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה יִשְׂאוּם הַרְצִים
וְהַשִּׁבּוּם אֶל-תֶּאֱ הַרְצִים :
(כט) וַיִּתֵּר דְּבַר רַחֲמֵם וְכָל-
אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֵא-הֶמָּה כְּתוּבִים
עַל-סֵפֶר דְּבַר הַיָּמִים לְ-לִבִּי
יְהוּדָה : (ל) וּמִלְחָמָה הִירָהָה
בֵּין רַחֲבֵעַם וּבֵין יִרְבֵּעַם כָּל-
הַיָּמִים : (לא) וַיֵּשְׁבּוּ רַחֲבֵעַם
עִם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ עִם-אֲבֹתָיו
בְּעִיר דָּוִד וַיֵּשֶׁם אָמֹן נַעֲמָה
הָעַמֻּנִית וַיִּמְלֹךְ אֲבִים בְּנֵו תַחְתָּיו :

טראכאנטען , וועלכע דיא וואכע פֿאַר
דעם קעניגליכען פֿאַללאַסטע האַטטען .
(כח) וַאֲ אָפֶט נון דער קעניג אין דען
טעמפעל גינג , מוסטען דיא טראכאנטען
דיזע טראגען , אונד ליפֿערטען זיא נאכֿ
דער ווידער אין דאז טראכאנטענֿ
צימער . (כט) דיא איבריגע געשיכטע
רחבעם'ס, אונד אללעס וואס ער טהאט ,
פֿינדעט מאן אויף געצייכנעט אין דען
יאהרביכערן דער קעניגע יהודה'ס .
(ל) צווישען איהם אונד ירבעם וואר
בעשטענדיג קריג . (לא) רחבעם
לעגטע זיך נון צו זיינען פֿעטערן , אונד
ווארדע ביא איהנען אין דער שטאדט
דוד'ס בעגראבען . זיינע מוסטער הים
נעמה , דיא עמונית , איהם פֿאַלגטע
זיין זאָהן אבים אין דער רעגירונג .
טו (א) אים

טו (א) ובשנת

באור

רשי

(כח) ישאום הרצים . לפניו לכבוד
והח' כי ישיבום א תח' שהרצים עומדים
שם תמיד :
טו (א) ובשנת
שמשנ רחבעם להשיב המלכה איו , אבל אח' כ הו מלכות בנייהם [מדברי הכ"ל] .

(כח) ישאום הרצים , אולי היה ירא רחבעם
ממרד , או עשה זה לכבוד ולתפארת .
[אמר ק] . (ל) ומלחמה היתה , אף
על פי שאמר , שמעו שמעיה הנביא מלהלחם
בישראל , ושמעו אליו , זה היה בתחל' המלכו' ,
אבל אח' כ הו מלכות בנייהם [מדברי הכ"ל] .
טו (א) ובשנת

מ כ ל ל י ו פ י

יד (ג) בירך , עמד וברשותך : ונקדים , ת' יוכסנין וכן בדרז"ל פת הנאה בכסנין ,
ופי' רבינו האי ז"ל פת בין מתובלת ובין שאינה מתובלת שפשי' אותה כענין יביטין
וכוסס' אותה בני' המשתה : ונקנק , כלי שפיו נר : (ד) קמו , עיין (שמואל א' ד'
י"ד) פירושו : (ה) מתנכרה , ענין הכחשה , הזרות הפך ההכרה : (ו) קשה ,
חזות קשה : (ט) גוד , גופך ונבלע הכח של גו בדגש : (יב) בבאה , מקור בתום'
ה"א : (יד) ומה גס' עתה , מה נרה זוגס עתה , כלומר נקלה היא : (יז) בסף ,
מוזות הבית , וי"א שכמו שנקראו לחיי השערי' ספי' כן נקראת האסקופה המתנוכה סף :
ואשרים , כל עץ שעובדים אותו או נוטעים אותו לכבוד מי שעובדין אותו יקרא אשרה :
(כח) תא הרנים , הוא היניע והוא שעושים באיניע הבית מקיר לקיר כמו עלי' והוא כמו
קדר להשתמש בו בהנכע , והו ענין מלת יניע :

אר
:
עני
גשו
או :
מות
דעה
:
עשו
אשר
אל :
שית
וישק
:
יית
ומלך
בל
:
מה :
התם
ישרי
רצים
יהודס
קנאו
כשאר
:
השירי'
לשלמ'
(כח)